Székesfejérvár, 1900. VII. évfolyam, 119. szám. Csütörtök, Október 18.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz ' márc. 6-án

Előfizetési árak:
Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utcza 10.
Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utcza 4. sz.)

Községi takarékpénztár.

Melegen és igaz tisztelettel üdvözöljük Mohai Lajost, Székesfejérvár sz. kir. város főszámvevőjét a legutóbbi törvényhatósági ülésen elhangzott inditványáért, a melyben a községi takarékpénztár eszméjét felvetette. O nem csupán hivatalnoka a városnak, buzgó és lelkiismeretes, hanem eszméi vannak, a melyek ha megvalósulhatnak, Székesfejérvár közönsége, különösen a kis emberek ezrei áldva fogják emlegetni nevét a késő jövendőben is.

A dolog megvilágitását kezdjük a helybeli takarékpénztáraknál. A Városi Takarékpénztár 100 frtos törzsrészvényekkel 100,000 frt alaptőkével indult meg. Ma egy-egy részvény 1100 frt értékkel bir. A Fejérmegyei Takarékpénztár később szintén 100 frtos törzsrészvényekkel alakult meg, évenkint busás dividendát, ha jól tudjuk 70 frtot ad s egy részvény ára ott most 350 frtnál nagyobb. Igy van ez minben takarékpénztárnál a pestieknél ép ugy, mint a vidékieknél, valamennyi nagy előnyére van a társadalomnak, mindamellett óriási haszonnal dolgozik, ez a haszon a részvényeseknek jut osztályrészül.

Mohai Lajos főszámvevő terve most az, hogy a város a maga pénzével, a mely ez idő szerint a takarékpénztáraknál van gyümölcsözésre elhelyezve, kezdjen olyan vállalkozásba, mint a minőt jelenleg a takarékpénztárak teljesitenek s a hasznot, a mely ezáltal származik, a városnak, illetőleg Székesfejérvár közönségének javára, a város haladásának előmozditására, szükségletének fedezésére forditsák. Székesfejérvár városnak kezelésében jelenleg 1 millió 500,000 korona van, ez az óriási összeg a helybeli takarékpénztáraknál elhelyezve, 4 és ½ perczent mellett 67 ezer 500 korona kamatot hoz. A takarékpénztárak, ha ugyenezt az összeget hét százalékos kölcsönre kapják 105,000 korona kamatot vesznek be, vagyis 37 ezer 500 korona többlet, mint a mit a városnak 4 és ½ perczent után fizetnek. Számitsunk egy perczentet a kezelési költségek fedezésére, vagyis 15 ezer koronát, a takarékpénztárak, vagyis a részvényesek tiszta jövedelme még mindig 22 ezer 500 korona leend. Ezt az összeget lehetne a város javára forditani, ha Mohai eszméje megvalósulhatna.

Nagyon természetes, hogy nem csupán arra az 1 millió 500 ezer koronára kell számitanunk, hanem a közönség betéteire is, a mely a Várost, mint erkölcsi testületet tekintve, annak garancziáit nagyra becsülve, bizalommal fordulna ahhoz. Számitani lehetne különféle összegekre, melyek ideiglenesen, hosszabb-rövidebb időre a Város kezelésére bizatnak, ugy, hogy évenként nem másfél millió, hanem 3—4—5 millió fordulhatna meg a Város által kezelt takarékpénztárnál, a mi a Városra, illetőleg annak közönségére 15—30—45000 korona tiszta hasznot jelentene. Az adózó közönség, különösen a szegényebb osztály roskadozik a teher alatt, nap-nap után többen jutnak a tönk szélére, mily óriási előny volna tehát a városra, ha az adózók terhén könyithetnénk, mindamellett a Város szükséges haladása sem ütköznék akadályokban.

Mohai Lajos eszméje tulajdonképen nem uj, csak nálunk, Magyarországban szokatlan. A külföldön el van terjedve, Ausztriában általános, nemcsak a városokban, de a kisebb községekben is, ott a pénzember ugyszólván ki van zárva abból, hogy takarékpépztárak utján, minden munka, fáradság, sőt koczkázat nélkül is (mit koczkáztatnak a mi takarékpénztári részvényeseink?) busás, 70—100 perczentes kamatját élvezze a pénzének. Vegyünk egy-két példát: a marburgi városi takarékpénztár 1878-tól 1886-ig bezárólag tehát 9 esztendő alatt 225

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

AKKORDOK.

Ablakod alatt már hej de sokat jártam!
Talán csak meglátlak, óh be hányszor vártam,
Mindhiába vártam!

„Nézz ki egyszer másszor“ ... be sokszor is kértem ...
„Nem megyek már arra!“ fogadtam, igértem,
Hiába igértem!

Bár nagyon jól tudom, hogy senki sem vár ott,
Isten tudja, miért, mégis arra járok,
Mindig arra járok . . . . . .

Karafiát Jenő.

Látomás.

Beteg vagyok. Álom nem jő szememre hosszu éjjeleken át s midőn elhagyom nyugvóhelyemet, hiába keresem az élet zürzavarát, nyugtalanit valami, a mit leirni, megnevezni nem lehet s elfeledni egy rövid perczre sem tudok. Imádkozni akarok. Ajkam mormol valamit, de rögtön elém kerül az, ami üldöz, egy kép, egy szellem, egy gondolat, mely megzavarja lelkem sóhaját s menekülnöm kell! De nem lehet, hová menjek, hisz mindenüvé kisér az, a mitől szabadulni akarok.

Fütyörészve megyek haza, hogy kiüzzem fejemből azt az ezerféle zürzavaros gondolatot, mely agyvelőmben zsong s közben felteszem magamban, hogy erős leszek, erősebb minden szellemnél s ha csak képzeletem szüleménye mindez, tisztán fogok látni s csak azt hiszem, a mit megfoghatok.

Szobámba lépve gyufát gyujtok s öröm fog el, nincs senki, semmi, ami bántana. Minden butordarab a helyén van; egyedül vagyok hát idebenn!? Erős vagyok hát, erősebb minden szellemnél. De nem . . . nem . . . ő ott . . . ott van ismét, kaján szemekkel néz reám s valami szörnyü az a két szem, melynek tekintete megrázza egész valómat. Félelem fog el, remegni kezdek s az nem mozdul, nem szól s mégis valami borzasztó. Halálsápadt, kiaszott arczán rettenetes gyülölet ömlik el, redőkbe ránczolt homlokán harag ül s nyilt ajkai mögül vicsorgó fogai ijesztő látványt nyujtanak. Óh! mily félelmetes egy alak, mely már állandóan kisért! Menekülnöm kell.

Gondolkodni már nem tudok. Mint egy őrült, ugy rohanok az utczán. Megbámulnak az emberek s én azt hiszem, a szellemet nézik, mely üldöz, követ, nyomomban van s én már-már megsemmisülök e gondolattól. És nem akad a sok bámuló közül egy sem, a ki segitene rajtam. Én kérem őket, könyörgök nekik s ők mosolyogva elutasitanak maguktól. Megyek hát, megyek tovább, megyek mindaddig, mig meg nem szünik üldöztetésem, vagy . . . vagy addig, mig össze nem roskadok a menekülés utján s akkor majd a halál lesz vigaszom, mely felejteti bánatomat, keservemet örökre.

A szörnyeteg üldöz mindenfelé, nem tudok vele szemben közömbös lenni, kerülöm a tekintetét, hogy lelkem egy szelid, kedves képen megpihenjen. De nem lehet, felednem kell még gondolatban is, elüldöz tőle a nyomoruság rut szelleme s gyilokkal kezében jön felém, hogy szivvérem fesse meg sápadt ábrázatát. Érzem, hogy gyengülök s erőt vesz rajtam a gyilkos szem tekintete s az egyedüli reménysugár: a halál gondolata. Már látom vértől ázott sebem, látom a vigyorgó szellem diadalát, látom az emberek gunymosolyát, mely ujra feltöri a fagyos vérrel boritott s szétmarczangolt husdarabot. Látom mindezt. Érzem a körültem állók hidegségét s megakad a tekintetem egy rejtekhely néma magányán, melynek mély csendjét titkolt bánat nehéz sóhaja háborgatja Aztán nemsokára ott is derült mosoly váltja fel a szomorgó bánatot s az élet zaja megzavarja, feledteti a titkolt fájdalmat is.

Kezemben van a gyilkos tőr, midőn elerőtlenedve egy frissen hantolt sir előtt állok. Szét nézek, csendes minden. Érzem a koszoru friss virágainak illatát a nélkül, hogy látnám a szirmok élénk szinvegyülékét. Nehéz bánat vesz erőt a lelkemen s a setét lepel, mely a bünös földre borult, jól illik az én szenvedéseim fekete tömegéhez. Az égről csak itt-ott pislog le egy-egy csillag, majd az is alámerül a végtelen világürbe, vagy talán az enyészet semmiségébe. A hold is elbujt egy felhő köpenyébe, hogy teljesen egyedül maradjak itt a holtak birodalmában.

Egyedül voltam. Eltünt a szellem is, ez a kiaszott förtelmes alak s szinte megkönnyebültem. A nyomoruság réme nem kisért hát

Mai lapunk 4 oldal.

00000716

ezer 665 frt és 84 kr. tiszta hasznot szolgáltatott át a városnak, 1886-ban magában 69 ezer 790 frt 20 krt. A bécsujhelyi városi takarékpénztár 1899-ben 28000 ezer frtot jövedelmezett a városnak, illetőleg a polgároknak. A mit a lakosok a kölcsönvett pénzért kamat fejében fizettek, másoldalról visszakapták a pótadó perczentjének leszállításával.

Hazánkban tudtunkkal Nagy-Kőrös és Nagybánya városoknak vannak takarékpénztáraik. A nagy-kőrösi 1859-ben alakult egy krajczár heverő tőke nélkül, ugy, hogy a város 100,000 frtot vett kölcsön, a melyet a saját birtokára tábláztatott. Ma van forgalmi tőkéje 100,000 frt s eddig kifizetett 100,000 frt inséges kölcsönt. A betétek után 4 perczentet fizet, kölcsönt ad váltóra 4 havi 7%, jelzálogra 10 évre 6% mellett.

A nagybányai városi takarékpénztár 1868-ban 22,431 frt tőkével kezdte müködését ma van már 250,000 alaptőkéje, fizet a betétek után 4½%-ot kölcsönt ad váltóra 6½-tól 8%-ig, jelzálogra 32 évre 5½ százoléktól 8-ig. Összeköttetésben van vele a városi zálogház, a mely a milyen áldásos intézmény a szegényebb néposztályok számára, ép oly kizsákmányoló eszköz lelkiismeretlen embe ek kezeiben. Miért ne vehetné az ily szükséges intézményt kezébe a város, a melynek gondoskodnia kell polgárai anyagi jólétéről is.

Ismételve üdvözöljük Mohai főszámvevő urat kitünő tervéért. Tudjuk, hogy nem önérdek, hanem egy lelkiismeretes embernek polgártársai javáért lelkesülő, önzetlen szive inditotta őt ezen eszme elétárására. Mi azt hiszszük, hogy a törvényhatóság nem fog elzárkózni ezen terv kivitele elől, hiszen az idők kényszere visz immár rá bennünket, hogy polgártársaink anyagi jólétét mindinkább előmozditsuk. A pauperizmus terjed. Mindinkább közeledünk ahhoz az egészségtelen állapothoz, a hol csak gazdagokról és szegényekről beszélhetünk, a mint az Angliában kitünőleg látható. Az egykor erős középosztály mindinkább elveszti lábai alól a talajt, elveszti függetlenségét s a hatalom vak eszközévé válik. Ezeken kötelességünk segitenünk. Hegedüs Sándornak, a kereskedelmi miniszternek hétfőn elhangzott beszéde cseng vissza a fülembe, a ki a kis embereknek fogja pártját, vádolta a liberálizmust, a mely türte a visszaéléseket, veszni hagyta a közgazdasági tényezőket, pangani a vidéki városokat. Igen! uj kornak kell következni, az igazságosabb uralom korának, a mely az ország minden polgáráról azoknak szükségletei szerint gondoskodik.

Egyről-másról.

A megrendelések gyüjtését szabályozó, röviden vigécz-törvénynek nevezett javaslatot a képviselőház a mult héten tárgyalta és fogadta el. Ezen törvény hivatva van gátat vetni azon vigéczek üzelmének, kik keresztül-kasul barangolják az országot, nem azért, hogy a vevő közönségnek szükségletei beszerzését megkönnyitsék, hanem, hogy mindenféle csalafintasággal kivált a kisgazdákat rendelések tételére rábirják, azután pedig nem egyszer még a megrendelőlevelek meghamisitása utján is a megrendelőt megkopaszszák. Ezekben az üzelmekben nemcsupán ezek a lelkiismeretlen ügynökök hibásak, hanem igen sokszor hibásak maguk azok a gyárak is, melyek a megrendelések eredetét nem kutatva, mindenféle kétes exszisztencziáktól is elfogadják a megrendelést, a proviziót nekik kifizetik, a megrendelő lapon foglaltakat effektuálják, a becsapott megrendelőt perlik és ezáltal a szolid üzletemberekbe vetett bizalmat is megrenditik. Különösen tapasztalhatók ezek a viszonyok a gépüzlet terén és igen tekintélyes czégek részéről volt alkalmunk ezen tisztességtelen verseny ellen jogos panaszokat hallgatni. Az uj törvény ezen visszaéléseket részben meg fogja büntetni és a vidéki kereskedelemnek nagyobb müködési tért fog biztositani, miáltal a megrendelők is ismervén a közvetitőt, nagyobb biztosságban lesznek és a káros tisztességtelen üzelmektől nagyrészt megmenekednek. Ezért üdvözöljük örömmel az uj törvényt, mely a tisztességes kereskedelemnek, a szolid iparnak és a gazdáknak is csak hasznára fog válni.

* * *

Pozsonyban deczember elején uj német lap jelenik meg, amely a képviselőválasztásokra és a megyei és városi ügyekre akar befolyást gyakorolni. Az uj lapnak báró Bánffy Dezső lesz a vezére, melyben éppen olyan német sovén Saxelhuber Tóbiás lesz Pozsonyban, mint aminő magyar sovénak igyekszik magát feltüntetni a Sarkantyus-utczában. A főudvarmesteri pozsonyi német lapnak különben az lesz a feladata, hogy a közvetlen szomszédból regisztrálja Bánffy Dezső ur ajánlkozásait — Bécsnek.

UJDONSÁGOK.

— **A püspöki javak átvétele.** A M. N. irja: Az üresen maradt püspöki szék javainak átvételét nemsokára befejezik. Az átvevő-bizottság Tonnházy Gyula közalapitványi helyettes-igazgató vezetése alatt müködik. Az elhunyt püspök, Steiner Fülöp dr. közel 50 ezer forint adósságot hagyott hátra, ebből 19 ezer régi adósság, melyet az elhunyt püspök még elődeitől vett át. A székesfejérvári püspökség jövedelmei az utóbbi időben nagyon megcsappantak, ugy, hogy az átlagos évi jövedelem alig rugott 15.000 forintra. Ennek folytán a püspök évi 8000 forint segélyt kapott a vallásalapból, különben nem lett volna képes ellátni kötelezettségeit. Igy is az elhunyt püspök előlegre szorult. Ebből eredt a több mint 30.000 forintnyi uj adósság. Ez azonban mint fedezve van a hagyatékkal, sőt talán 5—6000 forint tiszta hagyaték marad, melynek egyharmad

---

többé vagy csak a temetőben nem. Itt ebben a néma országban már egyenlőek vagyunk, nincs hatalma a gazdagságnak s nem érez mellőztetést a szegény. Azért nem üldöz hát tovább az a rémes szellem!? Megpihen a lelkem a hosszas gyötrelem után s midőn a hüvös őszi szellő végig fut a szomoru fűznek már zörgő levelein, lelkemben föléled eszményem feledhetlen képe és én nézem... nézem sokáig, hosszasan... Elmerengek rajta, mint a bánatos anya gőgicsélő gyermekén, kinek szavát bár nem érti, de lelke tükrébe néz s abban látja a zaklatott élet egyetlen vigaszát. Megnézem a szeliden mosolygó arcz minden vonását, még mindig oly szép, oly angyali, sőt talán még szebb, jóságosabb, mint volt valaha.

Beleolvad lelkem e gondolatba s én hagyom szabadjára, hisz ugyis oly kinzó a való, legyen vigasztaló a képzelet.

S mig én igy betekintek a setét éjszakába, erőim elhagynak, leroskadok a frissen hantolt sir oldalán, nem zavar meg a toronyóra egyhangu verése. Olvasom az ütését . . . egy . . . kettő . . . három . . . olvasom tizenkettőig a nélkül, hogy borzalom fogna el. Ámde e pillanatban rettenetes látvány tárul elém. Emelkedik a durva hant itt is, ott is, emelkedik mindenütt, megnyilnak a sirok s én bámulom a sirüregek lakóit. Borzalom fog el s mintha kővé meredtem volna, szótlanul tekintem a tulvilági életet s a mit itt hallottam, feledhetlen lesz örökre.

Egy tisztes ősz alak veszi fel sirkeresztjét s lötörli a nagy nevét dicsőitő siriratot. „Hazugság — ugy mond — mi irva van. Összes tetteim rugója hiu becsvágy vala, Isten előtt értéktelen. Feledj el nemzetem, nem lehet nagy nevem s gyötör a gondolat, hogy ünnepeltetém.“

Mellette egy daliás ifju; homlokát babérkoszoru, mellét kitüntető érdemjel ékesiti. Letépte fejéről a babért, kebléről a fényes aranyat s a sirverset, mely hősi halált hirdetett, ő is megsemmisitette. „Bünös volt minden léptem s csábos tekintetem százakat megvakitott s vakságukban megbecsteleníttém őket, hogy meggyalázva félre rugjam magamtól. Nincs tettem, mely érdem volna s a kora halál volt bünöm büntetése. Hazug hát a világ, mely emleget s a feledés igaz sorsa nevemnek.“

A következő szellem gyenge nő képében emelkedett fel. Fején liliomkoszoru, arczát menyasszonyi fátyol takarta. Letört rózsaszál kezében, a másikban egy fehér olvasó. Ő is megsemmisitette a szép szavakkal versbe rótt siriratot s bánatos hangon enyhülésért esedezett: „Szivét vettem el másnak hazug ajakkal s midőn hüséget esküdtem forró csókjaimmal, szivem kináltam másoknak. S a sziv, melyet összetörve hagytam, átkot szór én rám egykoron.“

Utána egy fiatal asszony lép előtérbe, karján egy zsenge csecsemő. Tán ez igaz volt életében, hinni akartam s ő is megszólalt: „Mi boldog volt a pillanat, mely nekem adta, kit szerettem s mégis hütlenségem volt jutalma jóságának, bünös viszony gyümölcse gyermekem. — Mond hitvesemnek mihamar, feledje hütlen hitvesét.“ És szétzuzta ő is sirkövét.

Majd a közélet egy tisztes alakja emelkedék ki sirjából. Becsületes munka jellemezte életét s tiszteletettel hajolt meg előtte mindenki. S mily bámulatos, ő sem volt büntelen. „Árvák és özvegyek, a ti pénzetek emelte palotámat. Bünöm égető! Temessétek el emlékemet e hitvány porhüvelylyel. “ Siriratát ő sem hagyta meg.

Igy nyiltak meg a sirok egymás után. Borzalmas volt az önvád megnyilatkozása s még borzalmasabb a tudat, hogy az emberi élet a hamisságok, hazugságok kapcsolata. A kiket életükben mintaképnek tekintettünk, a kiket tisztelet övezett s nagyrabecsülésünk a többi halandók közül kiemelt, önmaguk semmisitik meg emléküket.

De volt a sok között egy ifju, szép leányzó, ékesség nem volt sirkeresztjén, név sem volt rajta, nem láttam. Szeretet sugárzott tekintetéből s jóságos arczán bánat ült. Hófehér leple szennytelen volt és érintetlen. Több volt az az emberi hangnál, melyen szólni kezdett s szavait mintha a szerafok édes melódiája lengte volna át: „Szerettem s nagy vétkül ezt rótták fel nekem s tiltva lőn e nemes érzelem. Én elszakitottam a vér kötelékét, hogy szivemet teljesen átengedjem szerelmemnek. — Várom azt, kinek ölelését vágyom s kinek szerelme most sem kisebb, mint volt egykoron.“

Nem tudom álom borult-e szememre vagy önkivületi állapotban voltam, mig ezeket láttam, a mi után ismét csendes volt a temető s derengő fény váltotta fel az éj sötétségét. Ismét előttem állt a mindennapi élet az ő megszokott álarczával s midőn láttam a vásáros lelkek üzérkedését, nyugalmat kerestem a szorgos munkában s nem üldözött többé a nyomoruság kinzó ördöge. — Biztam a jövőben s vigasztalást meritettem abból a jóságos tekintetből, melyet néha napján lopva lestem el. Hazug az nem lehet!

Kerényi Bódog.

00000717

részét az egyház, egyharmad részét az állam és egyharmad részét a püspök rokonai öröklik, kikre fejenkint alig jut egy-két száz forint. A püspök ugyanis nem hagyott hátra végrendeletet. Ezért örököl utána az egyház és az állam. Ha az idén a bornak jó ára lesz és el tudják adni a fát, amely még az elhunyt püspököt illeti, ugy a hagyaték még néhány ezer forinttal szaporodik. A közalapitványi segélyből azonban a hagyaték mit sem kap, mivel ez személyes pótléka volt a püspöknek és nem tartozott a püspök rendes javadalmához.

— **Az egyetemi ifjusághoz.** A duna-adonyi esperesi kerület papsága a következőképpen üdvözölte a keresztet védő egyetemi fiatalságot: Tekintetes elnök ur! A duna-adonyi esperesi kerület papsága folyó hó 9-ikén Duna-Adonyban tartott gyüléséből 27.000 hive nevében is kalaplevéve üdvözli a budapesti m. kir. tudomány-egyetem keresztény ifjuságát, azon hősi elhatározásáért, melylyel folyó évi május 30-án tartott közgyülésén, ama gaz merénylettel szemben, mely a szent korona keresztjeinek leverésével a magyar állam és kereszténység szent szimbolumát megsértette, egyértelmüleg állást foglalt; majd pedig ebből folyó emlékiratában a felekezetlen kormánytól a szent keresztnek minden tanteremben leendő kifüggesztésével ennek fényes rehabilitácizióját kérte. A mai czivilizáczió a keresztfától ered, a kereszténység terméke. Gyönyörü konfesszió ez az emlékirat, a felébredt keresztény öntudatnak heroikus, impozáns megnyilatkozása. Magyarország nem keresztény ország többé, de azzá lesz, mihelyt aranyifjuságának tüzétől meggyujtva, intelligenciájának keresztény akarata tettekben mer lobogni. Drága hazánknak erre a megváltásra van szüksége. Babér illeti, konfesszori pálma az ifjuság vezetőit, hogy ennek szent jelvényét lobogójukra tüzik. Az ezredéves multnak a kilenczszázéves jubileumnak ez a szent lelkesedés a legméltóbb eredménye. Gyujtson ennek lángja mindenfelé s lobogjon mindig magasan, s a magyarok Istene megáldja s diadalra segiti a keresztény ifjuság ideálját. Hazafias üdvözlettel, a kerület megbizásából: Fetter Ferencz seregélyesi plebános, kerületi jegyző.

— **Sirboltba helyezés.** Abból az alkalomból, hogy özv. *Tschida* Jánosné hült tetemei a családi sirboltba helyeztetnek, a gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki: Szomorodott szivvel tudatjuk, hogy Istenben boldogult özv. *Tschida* Jánosné szül. Kovács Karolin hült tetemei f. hó 20-án d. u. 3 órakor fognak a Szent-Háromságról nevezett temető kápolnájából a családi sirboltba örök nyugalomra tétetni; a mennybe szállt lelke üdvösségeért az engesztelő szent-mise-áldozat ugyanezen napon délelőtt 10 órakor fog a belvárosi székesegyházban bemutattatni. Székesfejérvárott, 1900. október 18-án. A gyászoló rokonság.

— **Kérelem.** *Vörösmarty* Mihály születésének százados évfordulóján tartandó országos ünnepély programmját a rendező bizottság részben már szétküldte, részben — a helybelieknek most küldi szét. — Minden programmhoz kérdő-iv van mellékelve, melynek a rendező-bizottság tájékoztatása végett leendő kitöltésére és hozzám leendő beküldésére bátorkodom a helybelieket is kivétel nélkül megkérni. Tisztelettel Székesfejérvár, 1900. évi október hó 18-án. *Vértessy* József, a rend. biz. h. elnöke.

A trafik vendégei. A rendőrség rövid hirdadása szerint az elmult éj folyamán, valószinüleg éjfél tájban, ismeretlen tettesek feltörték a Nádor-utczai *Krausz* Verona-féle dohánytőzsdét s onnan 400—1200 koronáig terjedő összeget elloptak. A rendőrség nyomoz. A száraz rendőri krónika nem tetszik az olvasóközönségnek, ez pedig nem tetszik az ujságirónak, a ki mindenesetre jobban szeretné, ha a közönség maga szinezné ki a hireket. Minden verziót nem regisztrálhatunk, egyet a sok közül még is csak közlünk. Az éjjel két czilinderes ur sétált a Nádor-utczán s hangos beszélgetés folyt köztük s bár mindegyik azt állitotta, hogy a legjobb fröccs dr. Csizmus után Endresznél kapható, mégis mindig hangosabb volt a disputáczió oly annyira, hogy a kapusarokban alvó boltör felébredt. S a mint legjobb álmából felébredt, még fülébe csengett a fröccs-himnusz, igenlőleg bólintott s helyeslését nyilvánitotta. A két idegen mindegyike magáénak vallotta a helyeslést s egy meleg kézszonitás után egy napos oroszlány rendet akasztottak a már ébredező boltör százados bundájára. A boltör ezen felbuzbulva tényleg bement egy fröccsre Endreszhez s ott nyomban megirta a rendjelviselés iránti kérvényét. Ez alatt a két ur bekopogtatott a Krausz-féle trafikba s ott miután néhány kupicza finom pálinkát bekebeleztek, egy-egy Tisza-bockra rágyujtván a kasszák iránt érdeklődtek. Sorra vették a bérkocsi-, trafik-, szőlő-, szeszes-ital- és bélyeg-kasszát s megfosztották tartalmuktól a nélkül, hogy megolvasták volna. Lehet, hogy 400, az is lehetséges, hogy 1200 korona volt. Ezt még a beavatottak sem tudják. Volt egy rejtekfiókban, mint hirlik, 1000 korona uj 20 koronás bankjegyekben, de mert ennek a létezésében maguk a vendégek sem biztak, azt nem is igen keresték. A látogatók ezután névjegyen üdvözölték a rendőrséget s a lapszerkesztőkhöz pedig oly izenetet küldtek, hogy városunkból néhány napra távoznak s ugy ezt, mint majd érkezésüket a személyi hirek közt közölni kérik. Tessék! igy szinezi ki a publikum a száraz rendőrségi riportot.

— **Kinevezés.** Huszár Ágost alispán *Jesztreti* András akai lakost vármegye szolgának kinevezte. Nevezett ezen állását jövő hó 1-én foglalja el.

— **Panasz.** Több oldalról ugy értesültünk, hogy főleg a szüretelési időszak folyamán a városmajorban a szénkéneg-raktár zárva van s napok óta szénkéneget kapni nem lehet. Tudtunkkal ez a városi alkamarás hatáskörébe tartozik s igy mindenesetre kivánatos volna, ha a hatóság a kamarás helyettesitéséről gondoskodnék mindazon esetekben, a midőn az szabadságot élvez. Több szőlősgazdát érzékenyen érintett e mulasztás, a mennyiben Moórról kellett szénkéneget hozatni. Az orvoslás, azt hisszük, ezek után késni nem fog.

— **Rossz tréfa.** A. A. helybeli vendéglős és F. I. ács tegnap este kapatos fővel rossz tréfára gondoltak. A. ugyanis szerzett valahonnan egy közöshadseregbeli szakaszvezetői zubbonyt s jóbarátjával, a ki csak káplári sarzsit vett fel, körutra indultak az éj homályában. Jártukban az „Otthon" kávéházba is betévedtek, de itt pórul járt a két álharczos. Egy közös hadseregbeli főhadnagy előtt gyanusnak tünt fel a dolog s intézkedett az őrségen a letartóztatás iránt. A káplár ur szerencsésen kereket oldott, a szakaszvezető uram azonban az őrjárat körmei közé került, onnan pedig egy magánzárka rideg deresére, a hol megfosztatván szakaszvezetői rangjától, álomra bocsájtá fejét. Később a dologról értesültek a letartóztatottnak hozzátartozói s a rendőrhatóság ügyeleti tisztviselőjét kérték fel, hogy kiselelje meg a letartóztatott kiadatását. Az ügyeleti szolgálatot teljesitő katonai közeg azonban ezt megtagadta. A. tényleg társával együtt jogtalanul bitorolta az egyenruhát, s ez mint kihágás vétsége büntetendő cselekmény. Általános érdeklődéssel várjuk azonban az indokolását annak, miért nem lőn A. a letartóztatás után mint helybeli vagyonos polgár a polgári hatósághoz átkisérve vagy miért nem bocsájtatott szabadon az illető a rendőri hatóság ügyeleti közegének garancziájára, vagy ha indokolt körülmények ezt is lehetetlenné tették, miért került az illető magánzárkába s kemény fekhelyre? — Akarjuk hinni, hogy mindez az A. ellen folyamatba tett kihágási eljárás folyamán kellő indokolást nyer.

— **A köpködő kaszinó hőse.** Rég ajánlottuk már, hogy a Simor-utczai Kaposi-féle pálinkás putikot be kellene záratni. A jelenlegi hős is ott rugott be tegnap este s aztán az udvarba ment s leszurással fenyegette a házbelieket. Szekera Ferencz csaszlaui munkanélküli csavargó volt a jeles alak, a kit midőn a rendőrség kérdőre vont, kétszer is szökést kisérelt meg, de nem sikerült. Átkisérték a járásbirósághoz.

— **Tüzek.** *Farkas* János abai lakos udvarán f. hó 16-án az esti órákban tüz ütött ki s mielőtt az oltáshoz fogtak volna, egy kazal takarmány elégett. A tüzet sikerül lokalizálni s igy a kazalon kivül egyéb kár nem volt, melynek ára mintegy 150 korona biztositás folytán megtérül. — Ugyancsak e hó 16-án sukorói tudósitónk is tüzesetről ad hirt. *Kollár* Péter ottani lakosnak égett el egy baglyája. A kár 20 korona.

Régi tőkén termett 40 hektoliter iszkai hegyi bor eladó. Bővebben Széchényi-utcza 21. szám alatt.

Kupaktanács Csicsón.

Csicsó, a napokban.

Tisztölt Ujságcsináló Ur!

Mivelhogy láttam, hogy maguknál is ilyesféle tanácskozás vót, mint nálunk, tegye ki ezt is az ujságjába, el ne felejtse a Habarcs ságort megirni. Majd megszógálom még. Ugy tegye bele az ujságba, a mint irom, igy igaz. Különben a ságor is megköszöni, ha arra mén kocsin:

A miként hogy Kotlós, a kanász kitülküte, Bögyös nászom pedig dobszóval is hirül adta, a község statusa most gyülésre jött össze, hogy szavazatot mondjon a jövő esztendei községi kontóról, na meg némely más hivatalos teendőkről, a melyek épen kivánatosak. Most, hogy épen szól a harang is, hát kezdjük előlről, ne essék zokon, mondván, hogy a bagó nem illik mostani szolgálatunkhoz, hát vétessék marokba egy ideig. Most már járjék a pofa számadó ur.

Zsiros számadó erre a markába pökött, s miután keszkenőjét is az izzadság elleni védekezésre keblébe dugta, mondott egy okos szavazatot. Kimondta, hogy a porczió meg kéne emelni, de, mert azt mondták az okosabbak, hogy nem kék, hát ő sem kivánta aztán. Szavazatában az is benn vót, hagy a legelőnket jó vóna szétosztani. Nem szóltunk vóna ellene, ha Kotlós komám nem lök egyet a szürén. Ebből láttuk, hogy nem az a iegjobb gondókodás, hát nem is vádútuk el. Azt is mondta, hogy egy pénztár sem ártana a mi vagyonunkból. Erre meg a tanácsbiró igazitotta meg a pápaszemét, a mi nyilván ugy gyütt ki, hogy ez meg neki nem tetszik. Ezt azonban rögvest kitanátuk, hogy mért van igy! Nem egyébért, mint hogy a tanácsbiró nagyon komázik a rátás Iczik familiájával, pedig hát az szokott interesre pénzt adni, még pedig nagy interesre. *Zsiros* koma nem is tágitott, kipökte a szót magyarosan, én pedig azon szent minutában meghivtam desztyótorra, mert hát nagyon uras esze lehet. A leg-

00000718

végén oda tette az asztalra a jövő esztendei számvetést nyomtatásban.

Ennek ördöge van, mert ugy kiokosodni valakinek, hogy könyvet irjon a jövő évről hiba nélkül, é már mégis csak valami. Annyi vót abban a numerus, hogy a fiam is elbódult közte, pedig oskolázott gyerek, az uj rektor tanitotta. De nem is értettünk ám hozzá mi sem. Ha valaki szólt egy szót, Zsiros koma lehurrogatta czefetül. Hát hogy a számokban nem is vót hiba, azt onnan is gyanitom, mert *Habarcs* sógor sem tudott rajta változtatni, a ki pedig teljes életében gyógyfüvekkel bajmolódott s közbeközbe sok okos könyvet óvasgatott. Nagy lehet a tudománya a litteraturában, mert szavazatában egy-kettőre irásból vágta ki, hogy hajdanában mi vót az adósságunk. Na de nem ez az egész, hanem ráóvasott a tanácsbiróra is ugy, hogy szentül azt hittük, hogy elmegy a határból. Kimondta, hogy rászavaztunk a választásnál, odaadjuk a voksunkat, akármit akar és még sincs jóbarátság. Ráadjuk a voksunkat a jövő választásnál is, pedig a bikaistállót nem jól tervezi. Szóval megmondta néki épen ugy, mint a mult esztendőkben. Ebbül is látszik, hogy nagy esze van, mert egy esztendő után is el tudja mondani azt, a mit máskor mondott, söt még olyat is mondott, a mit Éhön mondott másutt. Azt nem emlitette, hogy jó vóna abból a Duna papirosbul, a mely olyan vót, mint a Kossuthbankó, vesztettünk rajta. A Keramiáról sem szót, pedig arról is jól lett vóna.

Habarcs sógor megmentette a bücsületünket, igaz, hogy az egyes pontozatokról ü sem tudott mondani semmit sem, de mi mégis megéljeneztük s kitüntetésképen meg is paruláztuk. Azonban a legokosabb mégis csak a *tanácsbiró* lehet. Mondott az rögvest könyv nélkül egy olyan szavazatot, hogy még Tamás, az öreg béres is felébredt szunyókálásából s ijedten rázott egyet a zacskóján. Erre a szavazatra a tanácsbirónak adtunk igazat, mert ez mégis könyv nélkül volt elmondva, na meg aztán azért is, mert jól visszafelesült Habarcs sógornak.

Szólt még aztán a körösztkomám, a verdungos is, elöhozott vizet is, meg spirituszt is, pedig a piktor mindig csak vizet emlegetett. Csak a végén tudtuk meg, hogy nem tetszik neki az árok szaga. Hát ez is fene egy dolog vót, mert ezt az ügyet sem tudtuk megbücsülni, nem vót benn a számadó könyvében.

Sok ilyen dógot hoztak fel még az okosak is, de aztán hogy delet harangoztak, hát csak négyen maradtak a kupaktanácsban, a többi elment az asszonyhoz enni. Még azok beszélgettek, mint hallom sokáig, akkor már ez ügyeket csak ugy a nevök szerint óvasta föl a nótárius, s el is lett fogadva mindannyi.

Hát hogy aztán mán késö vót, aztán meg hogy csak a tanácsbiró ült az elnök mellett s Habarcs is ott maradt még, bezárták a tanácskozást.

Gubacs, képviselő.

Irodalom.

— **Páduai Szent Antal Lapja.** Az október 16-án megjelent 2. szám érdekes tartalmat nyujt az olvasóknak. Költemények: P. Szent Antal, irta Zafféry Károly; Alacogne Margit, irta, Szentesy Alfonz: Ideálom, irta Ferencsik Fedor. Közlemények: Hitszónoklat a XIV. században; Fiu az apáért (képpel); Hittéritő gyermek (képpel); Szegények kenyere (vezérczikk) irta Bonffier Lujza k. a.; Transzvál alkonya (képpel); Szent Antal ügyei; Különfélék; Könyvespolcz stb. A lap élén Fr. Caratelli Lőrincznek, a minoriták rendfőnökének ajánló levele olvasható, melyet a szerkesztőhöz intézett. Páduai Szent Antal Lapja megjelenik minden hó 1-én és 16-án; előfizetési ára 3 kor. 20 fill; megrendelhető Budapesten IV., a Ferencziek zárdájában Buday Aladár szerkesztőnél. Magunk részéről is melegen ajánljuk a változatos, csinos hitbuzgalmi folyóiratot.

— **A honi ipar,** ez a Lord Albert és Sugár Ottó szerkesztésében megjelenő tartalmas, müizléssel kiállitott lap, valóságos hiányt pótol az iparosok és kereskedők körében. Különösen figyelmet érdemel a körülmény, hogy a Honi Ipar tulzástól menten küzd a magyar ipar fejlesztése, a magyar kereskedelmi tisztesség emelése érdekében. E mellett a lap mindig aktuális, minden sorában eredeti marad és a napi kérdéseket a legnagyobb szakszerüséggel és egyszersmind a legvonzóbban tárgyalja. Pénzügyi, textil, szabadalmi és jogi rovatai teljesen tájékoztatják az olvasó közönséget az e szakba vágó kérdésekről, a mi természetes is, ha figyelembe vesszük, hogy e rovatok élén elismert szakemberek állanak, mint Bánfi Oszkár, Zerkovitz Emil, Lázár Albert és dr. Aszódi Adolf. A gyári hirek és a czégbejegyzések rovata érdekes képét nyujtja hazánk ipari és kereskedelmi fejlődésének. Az okt. 15-én megjelent szám vezérczikke a párisi kiállitásból eredő deficitünkről szól. Kunz Ferencz a régi tisztes kereskedelmi világ egyik érdemes tagja a keresztény ruhaszövetkezet dolgait világitja meg, az állami szállitók versenyével és a magyar kesztyüipar válságos helyzetével kiváló iparosok foglalkoznak. Deutsch F. Károly a hazai detailkereskedelem védelmét sürgeti, a kereskedők adminisztrativ zaklatása ellen közéletünk egy jeles, de névtelenségbe burkolódzó tagja kel ki. A szám többi közleményei is figyelmet érdemlők és indokolják azt a szeretetet, a melylyel az iparosok és kereskedők a „Honi Ipar" iránt viseltetnek. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, a Royal szállóban van. Mutatványszámokat kivánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

— **„Jézus legsz. Szive nagy képes népnaptára az 1901. évre."** Ezt a czimet viseli az a csinos kivitelü, gazdag tartalmu naptár, melyet az egyházmegyei könyvnyomda Szombathelyen a napokban közrebocsátott. Egy keretbe foglalható diszes szinnyomatu kép azt a jelenetet tünteti fel, mikor az isteni Üdvözitő isteni Szivét boldog Alacoque Margitnak kinyilatkoztatja. A szöveg között pedig 45 igen jól sikerült acélmetszetü képben gyönyörködhetünk. Változatos tartalma a következő: 1. Csillagászati rész naplójegyzetekkel. 2. A felséges uralkodó ház. 3. Korés egyházi számitás. 4. A szerkesztő üdvözlő szavai. 5. Jézus szent Szivéhez. Költemény. Irta: dr. Tóth József. 6. Jézus szentséges Szive iránt való ájtatosságról. Irta: Tauber Tauber Sándor. 7. Róma négy fötemploma. Irta: dr. Tóth József. 8. A római katakombákról. Irta: dr. Tóth József. 9. A prágai kis Jézus tisztelete. Irta: P. Soós István, karmelita rendü házfőnök. 10. Az isteni Szív és és 13-ik Leó pápa. 11. Wilfinger József, kinai magyar hithirdető. Irta: Illés Ferencz, szombathelyi kanonok. 12. A 19-ik század nevezetesebb eseményei. Összeállitotta: Historikus. 13. A kath. egyház egyetemes zsinatai. Összeállitotta: Historicus. 14. A vak ló. Elbeszélés. Irta: Kincs István. 15. A párizsi világkiállitásról. Irta: Peregrinus. 16. A transzváli és kinai háboru. 17. Államfők az Európán kivül fekvő országokban. 18. Európa államai és fejedelmei. 19. Bélyegilleték. 20. Közjegyzői dijszabályzat. 21. Ügyvédi dijszabás. 22. Érczpénz összehasonlitó táblázat. 23. Kamatszámitási táblázat. 24. Adomatár. 25. Névnapok jegyzéke betürendben. 26. Vásárok jegyzéke. 27. Hirdetések.

A naptár ára a lehető legmérsékeltebb. Egy példány 30 kr., azaz 60 fillér! Kapható minden könyvkereskedésben és az egyházmegyei nyomdában Szombathelyen. Megvételre és terjesztésre legmelegebben ajánlhatjuk olvasóinknak ezt a szép és diszes tartalmu naptárt!

KÖZGAZDASÁG.

Piaczi árak:

Buza	13.60—14.20	kor.
Rozs	12.80—13.60	„
Árpa	11.60—13.—	„
Zab	10.80—11.20	„
Tengeri	11.———.—	„

— **Állat járvány.** A Mány és Bicske községekhez tartozó Csordakút pusztán a szarvasmarha állományban az ivarszervi hólyagos kiütés járványszerüleg fellépett. A hatóság az óvintézkedéseket foganatositotta.

Szerkesztői üzenetek.

— **Joghallgató.** *Budapest.* Köszönet. Alkalomadtán sorát ejtjük. — Lapunk szellemével összeegyeztethető tárczákat szivesen veszünk. Talán olyan is akad? Üdv.

— **D. M.** *Teés.* Tekintve törekvését, minden lehetőt elkövetünk a közölhetésre. A leveleket kellő időben megkaptuk s a beküldöttekről egyetmást levélben közlünk. Türelem rózsát terem.

Felelős szerkesztő: **Chay Antal.**

Eladó diszgalambok.

Carrier, indus, gimpli, brünni-golyvás, angol-parókás, angol-páva, blondinetta és szatinetták jutányos áron kaphatók.

Czim megtudható a kiadó-hivatalban.

Építészek, építőmesterek és háztulajdonosok figyelmébe ajánlja gyártmányát az

ELSŐ MAGYAR

„SCAGLIOL" épitölemez-gyár

TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott épitölemez, nyaralók, lakóházak, amerikai jégvermek, gazdasági és gyári épületeknél vagy ezek átalakitásánál kiválóan alkalmas.

Tüz és fagymentes, teljesen száraz mennyezetek, boltozatok, keritésfalak, válaszfalak, kémény és szellőztető csövekhez alkalmas, gomba, féreg és salétrom mentes anyag.

Uj, gyors és a legolcsóbb épitkezési rendszer.

Magyarázó füzetek és egyes anyagok árai dijtalanul küldetnek.

Beton és Cementáru-gyár.

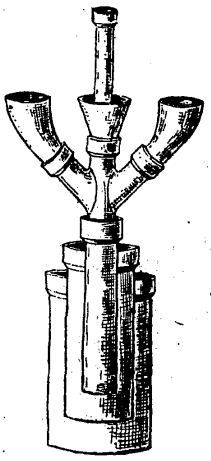

Szabadalmazott (Zisseler rendsz.) sodronyszövetbetétü betoncsövek, könyök, tölcsér és elágazások bármily átmérővel, továbbá lábazati-kövek, lépcsők, kéményfedkövek és cement burkoló lapok állandóan raktáron vannak. — Istálló jászolokat, etető és itató vályukat jutányos árban készittetnek.

SZVOBODA GYULA

épitész.

TATA-TÓVÁROS.

Nyomatott Debreczenyi Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.

00000719